

Ielauzies bibliotēkā!

Kāpēc to sākām

Pēdējā laikā parādās arvien vairāk pētījumu par jauniešu iesaistīšanos sabiedriskajā dzīvē un politikā. Izpētes rezultāti vēsta, ka puse jauniešu neinteresējas par sabiedriskām aktivitātēm un politiku, jo nav iesaistīti vai nejūtas spējīgi kaut ko mainīt. Tā kā vārdam politika ir divas nozīmes, un politika ir arī iepriekš pārdomāta, apsvērtā, arī attapīga izturēšanās, rīcība, arī paņēmienu kopums kāda (parasti savtīga) mērķa sasniegšanai, tad Jelgavas Pilsētas bibliotēkā nolēmām mudināt mazaktīvos jaunos cilvēkus pārvarēt atturību un sākt ar savas pilsētas un cilvēku iepazīšanu. Iedvesmojāmies no britu bērnu rakstnieces Katrīnas Randelas teiktā *“Es joprojām domāju, ka bibliotēkas ir pārsteidzošas; vēl arvien domāju, ka tās uzrunā mūsu labākos instinktus. Bibliotēka ir un paliek viena no nedaudzajām vietām pasaulē, kur var iekļūt, neko nepērkot, nevienam nepazīstot un nekam neticot. Tā ir mūsu vislīdztiesiskākā telpa.”* K. Randela. Kāpēc bērnu grāmatas jālasa arī tad, kad esam tik veci un gudri. 35.lpp.) un pozicionējām bibliotēku kā vietu, kur jaunieši tiek gaidīti, lai darbojoties, *vai tikai vērojot darbojamies*, un runājoties ar rosīgiem un atvērtiem cilvēkiem, sajostos piederīgi, iespējams mainītu pozīciju par “malā stāvēšanu”. Spēli-satikšanos “Ielauzies bibliotēkā!” virzījām, lai mudinātu skolēnus iesaistīties, vaicāt, nonākt pašiem pie saviem secinājumiem, kuriem nav obligāti jābūt “jā!”, var arī nepiekrīst. Svarīgākais, ka skolēni paši vēro, redz, meklē, dzird, spriež.

Pavasārī jaunieši bibliotēkā lauzās trīs piegājienos – martā, aprīlī un maijā. Liekot uzsvāru uz mūsu pilsētas cilvēkiem un bibliotēkas resursiem, spēles elementus saistījām ar tematiskiem datumiem - 2. marts Nacionālo partizāņu bruņotās pretošanās atceres diena un 17. marts Nacionālās pretošanās kustības piemiņas diena, aprīlis – Lieldienas, Ūsiņi, maijs - Eiropas diena. Uz spēli aicinājām Jelgavas valstspilsētas un novada skolu 9. - 11. klašu skolēnus, īpaši gaidījām sabiedriski mazaktīvos, bīklos un nedrošos. Katrā tikšanās reizē kopā ar jaunajiem cilvēkiem bibliotēkā “ielauzās” arī sabiedrībā pazīstami un rosīgi cilvēki.

Spēles norise. Tev jāspē tikai 5 soļi un jāpadod 5 pirksti.

5 soļi - nāc uz bibliotēku, atver durvis, nāc iekšā, Labdien!, dod pieci!

5 pirksti katrs atsevišķi, kopā - plauksta. Ar to var satvert, var nest, var dot, var ņemt, var aizstāvēties un veikt vēl daudz citu darbu. Satvertais atstās nospiedumu un pirkstu nospiedumi paliks uz satvertā. Ja domā, ka paliksi malā un mēģināsi

izvairīties, tad laikam maldies, arī tevi kustība un laiks raus līdzī. Bet ir izvēle – ņem, dod, gatavojies, aizstāpies! Dod pieci un iesaisties!

Kā tam jānotiek

Ielaušanās prasa slepenību, tāpēc sākam ar segvārdu. Segvārdi vai paroles ir divi dažādi, lai uzreiz sadalītu dalībniekus 2 komandās, katram viesim jāvada viena komanda. Tie tad pirmie divi pirksti. Pēc tam trīs šķēršļi, mīklas vai uzdevumi, tie trīs pirksti. Tad jau esi padevis visu roku, pirkstu pie pirksta un ielauzies. Tad aplī plecu pie pleca sarunas, var arī sadoties rokās.

Katrā spēles-tikšanās reizē izmantojam bibliotēkas resursus – grāmatas, novadnieku datubāzi, novadnieku kalendāru, abonētās datubāzes un citus resursus.

Katrai spēlei uzdevumi (mīklas, labirinti, piramīdas, kartes utt.) ir sagatavoti, atbilstoši tēmai, tie neatkārtojas.

Kā tas notika

Pirmajā spēlē marta pēcpusdienā jauniešus ielauzties bibliotēkā iedrošināja vēsturnieki – jelgavnieks, zemessargs Zigmārs Turčinskis (segvārds-parole Bunkurs) un pētniece Inese Dreimane (segvārds-parole Konspiratīvais dzīvoklis). Tāpēc kopā ar viņiem slepenas darbošanās iemaņas jaunie ļaudis apguva konspiratīvajā dzīvoklī, kurā iepazinās ar Jelgavas skolēnu nacionālās pretošanās kustības dalībniekiem 1940. gadā, un partizānu bunkurā, kur izstaigāja nacionālo partizānu ceļus Jelgavā un novadā. Pēc tam, atkal satikušies, klausījās un pārrunāja dzirdēto, redzēto un atrasto, ko vēsturnieki papildināja ar faktiem un foto par Latvijas nacionālajiem partizāniem.

https://www.facebook.com/story.php?story_fbid=930853305716110&id=100063743462937&rdid=Mwje1Rh2nWpABEGn

Otrajā spēlē aprīlī zem Ūsiņa un Zalkša zīmēm vidusskolēnus aizrāva grupas “Citi zēni” drošie jelgavnieki – mūziķis un sportists Dagnis Roziņš (segvārds Ūsiņš), bundzinieks Toms Kagainis (segvārds Zalktis), visiem palīdzēja ģitārists Krišjānis Ozols. Ar viņiem kopā jaunieši ielauzās JPB [Novadnieku datubāzē](https://www.facebook.com/story.php?story_fbid=822247449948326&id=100064892342092&rdid=QSeZXXOaMSPcFN9H), lai kopīgi atšifrētu ievērojamus Jelgavas sportistus un mūziķus, iepazītu viņu panākumus, sasniegumus, uzbūvētu Jelgavas ievērojamo mūziķu un sportistu slavas piramīdu. Pēc tā sanākušie draudzīgi lika kopā stāstos savas šaubas, mēģinājumus un pieredzes. Stāstu aplis izvērtās nepiespiests, jautrs un atklāts. Puiši izjautāja jauniešus, jaunieši puišus, katrs varēja padot roku katram.

https://www.facebook.com/story.php?story_fbid=822247449948326&id=100064892342092&rdid=QSeZXXOaMSPcFN9H

Trešajā spēlē maijā, vidusskolēnus atbalstot, bibliotēkā lauzās Jelgavas Spīdolas Valsts ģimnāzijas absolventi – politiski un ekonomiski lieliski apbruņotā Ieva Laila Kalniņa (segvārds Mītu grāvējs) – Parīzes Politikas zinātnes institūta (Sciences Po Paris), Šveices Santgallenas universitātes (Universität St. Gallen) maģistre un kareivīgi izveicīgais Jānis Ēriks Grūtups (segvārds Mītu radītājs) (Jaunā Rīgas teātra aktieris, zemessargs). Šoreiz ielaušanās dalībnieki piesedzās ar mītu radītāju un mītu grāvēju maskām. Puzlēs tika salikti Latvijā radītie mīti par Eiropas Savienību, citā puzlē tie tika arī sagrauti. Graut palīdzēja bibliotēkā apkopotās ziņas par Eiropas mērogā slaveniem jelgavniekiem - zinātniekiem politiķiem, literātiem, kā arī Jelgavas jubilejas mēneša grāmatu kolekcija [“Lasām Jelgavu, lasām Jelgavā”](#) un, protams, abi atraktīvi harizmātiskie viesi, kuri ar savu lielisko humoru un azartu ievilka jauniešus spridzīgā polemikā. Spēles gaitā neizpalika arī improvizācijas teātris gan viesu, gan jauniešu izpildījumā, kas piedeva spēlei īpašu gaisotni, smieklu šaltis un krietnu bibliotēkas darba laika pagarināšanu.

Rudenī, joprojām sakot: “Sper 5 soļus! Nāc iekšā!”, spēli turpinājām.

Ceturtajā spēlē septembrī sadarbībā ar "Europe Direct" Jelgavas Informācijas centru Eiropas valodu dienā bibliotēkā jaunieši ielauzās kopā ar latviešu valodas vēstnešiem no Japānas Masaki Nakagavu (segvārds Divdabis) un Momoku Kushidu (segvārds Izsaukmes vārds). Tā kā jauniešu bija sapulcējies daudz, tad nācās aši radīt trešo komandu, kuru vadīja Inform centra vadītāja Tabita Šķerberga, aši saņemot segvārdu Apstāklis. Izmaldījušies pa labirintiem, atšifrējuši latviešu tautas pasakas un latviskojuši populārus anglicismus, varēja sēsties aplī pie sarunām. Abi viesi runāja par savu izvēli runāt latviski, zēni un meitenes izprašāja, iebilda un piekrita.

[Eiropas Valodu diena Jelgavas Pilsētas bibliotēkā](#)

Piektā jauniešu “Ielaušanās bibliotēkā” bija veltīta tēmai - Kultūras mantojums mieram!

Kā ierasts, spēlei pievienojās un kopā ar jauniešiem līdzdarbojās divi sabiedrībā pazīstami un rosīgi cilvēki. Šajā reizē tas bija – Aldis Barševskis, Ģederta Eliasa Jelgavas vēstures un mākslas muzejs galvenais krājuma glabātājs, kurš savā komandā pulcēja Glabātājus, un Elīna Skutele – Ādolfa Alunāna memoriālā muzeja vadītāja, ar kuru kopā ielauzās bibliotēkā Vēstītāji. Jau tradicionāli komandas radoši un atjautīgi tika galā ar izliktajiem šķēršļiem, lai tiktu līdz sarunu aplim. Izstaigāja pilsētu, lai atrastu kultūras mantojuma ēkas, piesēda pasērst ar slaveniem jelgavniekiem pie veļu galda (izmantojām lego, vietas pie galda bija limitētas, nācās veikt izvēli un pamatot) un noglabāja trīs labas lietas savā kultūras mantojuma lādē. Bija pārsteidzoši interesanti dzirdēt, kādas kultūras bagātības (radītas Latvijā pēc 1990. gada) un ar kādu pamatojumu jaunieši ielika glabāšanā.

Sarunas raisījās dziļas, padrūmu fonu radīja saistība ar zudušo Jelgavu un Ukrainā notiekošo.

https://www.facebook.com/Jelgavasbiblioteka/posts/954400726732997?ref=embed_post

Sestā un noslēdzošā šā gada spēle bija 21. novembrī par godu Jelgavas atbrīvošanai no bermontiešiem (105 gadadiena) un Neatkarības karam. Ielaušanos bibliotēkā vadīja jelgavnieks, uzņēmējs, dziesminieks Miks Galvanovskis (segvārds Tribūns) un Latvijas Jaunsardzes centra direktors pulkvedis Aivis Mirbahs (segvārds Komandieris). Komandas, izmantojot [novadnieku datubāze](#) un bibliotēkas grāmatu krājumu, atjaunoja sajauktos novadnieku Lāčplēša ordeņa kavalieru goda dēļus, atšifrēja tematiskos latviešu literātu darbus un kara lauka pasta vēstulītē, kuru paši

uzlocīja, noglabāja mīļus vārdus “sirds kabatiņā”. Sarunas par patriotismu ap ugunsgrūku pie tējas un cepumiem ritēja, ritēja un negribēja beigties. Šķiet silti jutās gan abi viesi, gan jaunieši

["Ielauzies bibliotēkā" – Jauniešu pieredze un aktīva līdzdalība](#)

Ko pēc spēlēm teica jaunieši

“Lieliska iespēja izzināt bibliotēku un jelgavnieku ieguvumus” /Patrīcija/

“Ļoti piesaistošs, aktīvs pasākums, kur varēja uzzināt gan par grupas dalībniekiem, gan par citiem skolēniem, kuri piedalījās” /Ernests/

“Pasākums bija ļoti interesants, arī piramīdas spēle” /Jānis/

“Man ļoti patika kā tika pasniegta informācija uzdevumos, ka tie bija interesanti. Izbaudīju, ka runājot ar viesiem, tie spēja dalīties pieredzē un, ka pasākuma vadītāja bija atraktīva un spēja pastāstīt daudz ko jaunu un varbūt vēl nezināmu. Patika piedalīties, jo paplašināju zināšanas kultūrā, un ir labi, ka ir cilvēks ar paplašinātākām zināšanām (ir kam pajautāt par kultūru un par savu pieredzi savā jomā). Mans ieteikums: būtu foršāk aktīvāki un individuālāki uzdevumi, kur katrs varētu iesaistīties un kaut ko pateikt pasākuma laikā.” /Elizabete/

“Ļoti interesantas un labi izplānotas nodarbības. Vienmēr zinu, ka mājās iešu gudrāka :)” /Sanija/

“Man ļoti patīk, ka ielauzies bibliotēkā, dod citu perspektīvu par personībām. Tas, ka tās vienkārši atnāk un nosēžas ar mani un citiem vienā aplī, es saprotu, ka mēs visi dienas beigās esam cilvēki, un varam parunāties.” /Miķelis/

“Ielauzies bibliotēkā bija ļautri pasākumi ar interesantām tēmām no kuriem varēja iegūt vērtīgas atziņas un domu graudus. Uzdevumi bija radoši un ļautri.” /Jānis/

“Ļoti patika viesi un tēma, abiem visiem atšķirīgas profesijas, bet ar tēmu ļoti saistīti, interesanti uzdevumi, patika meklēt informāciju grāmatās, darboties ar pārējiem un, protams, Miku. Biju iedvesmota no diskusijas ap ugunsgrāvu, ļoti interesanti dzirdēt abu viesu skatupunktus un pārējos skolēnus.” /Elīza/

“Uzskatu, ka, apmeklējot šo pasākumu, ieguvu vērtīgas zināšanas, padomus, un, protams, patīkamu pieredzi. Iesaku jebkuram jauniešim iesaistīties!” /Patrīcija/

Kā mēs jūtamies

Esam pateicīgi viesiem par ieguldījumu, daloties zināšanās un iedvesmojot, kā arī jauniešiem par aktīvu piedalīšanos un interesi. Novērtējam katru atsauksmi no spēles dalībniekiem un esam priecīgi, ka jaunieši atgriezās un piedalījās spēlēs pat vairākkārt. Ceram, ka iegūtās pieredzes turpinās iedvesmot arī turpmāk!